

oprollen van de Nederlandse Volksmilitie. Vooral evenwel na de April-Meistakingen van '43 nam het passieve verzet bij de Nederlandse korpsen toe, eind '43–begin '44 werden er zelfs op een totaal van ca. twintigduizend politiemannen: staatspolitie (zoals zij toen heette) en marechaussee, per maand drie- tot vijfhonderd wegens onbetrouwbaarheid ontslagen.

Hoeveel Nederlanders in totaal door of in opdracht van Duitse instanties tijdens de bezetting gearresteerd zijn, weten wij niet. Omtrent het *Devisenschutzkommando* (dat vooral actief was tegen Joden die geldswaarden achtergehouden hadden) en omtrent de *Abwehr* ontbreken alle cijfers; de *Abwehr* heeft overigens na de eerste acties die zich tegen personen richtten die vóór de Duitse invasie spionage tegen Duitsland bedreven hadden, stellig nog vele honderden gearresteerd. Van de *Sicherheitspolizei* kennen wij slechts het precieze aantal arrestanten in het jaar '42: tienduizendnegen-en-zestig, en dat cijfer moeten wij zo interpreteren dat het louter op diegenen sloeg die wegens politieke of criminele delicten op last van de *Sicherheitspolizei* van hun vrijheid beroofd waren (de ter deportatie opgehaalde Joden vielen er buiten). Extrapoleren wij dat cijfer met betrekking tot de overige bezettingsjaren, dan is, mede in het licht van enkele andersoortige gegevens, misschien de schatting verantwoord dat het totaal-aantal arrestanten van de *Sicherheitspolizei* van de orde van grootte van zestigduizend is geweest.¹

Dat deze *Sicherheitspolizei* haar taak over het algemeen fanatiek en meedogenloos uitvoerde, is in vorige delen al gebleken en zal bij uitstek in dit deel opnieuw blijken – overigens óók in deel 10, want speciaal in de laatste bezettingswinter heeft de *Sicherheitspolizei*, versterkt met uit België gevluchte 'SD'-ers, een ware terreur tegen de illegaliteit ontketend. Wat de periode tot september '44 betreft, mag misschien gezegd worden dat van de zes *Aussenstellen der Sicherheitspolizei und des SD* die het land kende: Amsterdam, Rotterdam, Groningen, Arnhem, Den Bosch en Maastricht (in Den Haag nam het bureau van de *Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD* de functie van *Aussenstelle* waar) alleen de *Aussenstellen* te Arnhem en Den Bosch zich enige matiging plachten op te leggen. In de overige *Aussenstellen* werd de

¹ Bij een totaal van 10 069 arrestanten in het jaar '42 waren er op 8 november '42 7 277 arrestanten die voor de *Sicherheitspolizei* in *Untersuchungshaft* gevangen zaten. Per 10 december '40 resp. 16 november '41 waren er 645 resp. 3 338 van die *Untersuchungshäftlinge* – daarmee corresponderen wellicht in '40 resp. '41 1 000 resp. 4 500 arrestanten. Eind december '43, resp. eind december '44 waren er naar schatting 11 000, resp. 18 000 *Untersuchungshäftlinge* van de *Sicherheitspolizei* en hiermee zouden in '43 15 000, in '44 24 000 arrestanten kunnen corresponderen. Wij schatten tenslotte dat de *Sicherheitspolizei* in de maanden januari t.e.m. april '45 nog eens 4 000 personen gearresteerd heeft.